

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/78/2023
Identifikačné číslo spisu:	8121200839
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8121200839.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s. r. o., so sídlom Prievozská 2, Bratislava, IČO: 35 724 803, zast. Remedium Legal, s. r. o., so sídlom Prievozská 2, Bratislava, IČO: 53 255 739, proti žalovanej: U. W., nar. R., bytom N., o zaplatenie 4.232,47 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 19Csp/13/2021, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. novembra 2022 sp. zn. 18CoCsp/22/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 10. februára 2022 č. k. 19Csp/13/2021-85 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“ alebo „rozhodnutie okresného súdu“) žalobu zamietol (prvá výroková veta). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že náhradu trov konania žalovanej strane nepriznal (druhá výroková veta).

1.1. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že konal o žalobe pôvodného žalobcu Všeobecná úverová banka, a. s. (ako právneho nástupcu obchodnej spoločnosti Consumer Finance Holding, a. s.), ktorý sa domáhal od žalovanej zaplatenia sumy 4.232,47 eur s prísl. na základe dlhu žalovanej, ktorý vznikol v dôsledku neplnenia povinností žalovanej zo Zmluvy o pôžičke č. XXXXXXXX/XXXXXXXXXXXX (ďalej aj „Zmluva o pôžičke“), na základe ktorej boli žalovanej poskytnuté finančné prostriedky vo výške 6.000 eur; do podania žaloby žalovaná uhradila len sumu 3.145,20 eur. Žalobnou argumentáciou bolo tvrdenie, že žalovaná neplnila splátky pôžičky riadne a včas, preto ju žalobca vyzval na zaplatenie dlžných splátok, upozornil na možnosť zosplatnenia a listom z 22. júna 2018 banka úver ku dňu 19. júna 2018 zosplatnila. V priebehu konania pôvodný žalobca navrhol zmenu subjektu na strane žalobcu na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej 11. augusta 2021 (ďalej aj „Zmluva o postúpení pohľadávok“) za súhlasu spoločnosti EOS KSI Slovensko, s. r. o. so vstupom do konania. Okresný súd uznesením zo 17. septembra 2021 č. k. 19Csp/13/2021-65 pripustil

zmenu subjektu na strane žalobcu.

1.2. Okresný súd nárok žalobcu posúdil ako nárok na zaplatenie zostatku spotrebiteľského úveru, ktorý sa riadi ustanoveniami zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“) a ustanoveniami § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vec právne posúdil podľa § 7 ods. 1, ods. 2, § 7 ods. 16, ods. 17, ods. 19, ods. 20, § 11 ods. 2 a § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Ustálil, že 28. apríla 2017 bola medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere Quatro finančný dom, č. zmluvy XXXXXXXXXX, na základe ktorej bola žalovanej poskytnutá pôžička označená ako bezúčelový spotrebiteľský úver vo výške 6.000 eur s celkovými nákladmi spotrebiteľa 6.580,80 eur, celkovou čiastkou 12.580,80 eur, výškou splátky 104,84 eur, počte splátok 120 s termínom konečnej splatnosti 20. apríla 2027. Z výsluchu žalovanej taktiež zistil, že so spoločnosťou Quatro uzatvárala dve zmluvy, z toho jedna bola na sumu 10.000 eur, na ktorú platila splátku vo výške 160,40 eur a následne si zobrala spornú pôžičku vo výške 6.000 eur. Žalovaná pri svojom výsluchu uviedla, že pôžičku brala v podstate na to, aby si kúpili byt, v ktorom bývajú. V byte sami kúria, obstarávajú si aj ostatné energie, čo ich vyšlo na približne 150 eur; manžel žalobkyne bol plný invalidný dôchodca s dôchodkom vo výške cca 500 eur a zo štyroch spoločných detí dve boli ešte nezaopatrené. Žalovaná uviedla, že pri uzatvorení zmluvy oznámila, že existuje aj skorší úver; pýtali sa jej čo ešte platia, čo im uviedla a uviedla aj počet detí. Istý čas úver splácala, potom už nemohla a prestala splácať oba úvery. Pri výsluchu uviedla, že aj v súčasnosti má výdavky na bežný život také ako predtým, a to na drevo, elektrinu a plyn. Pracuje ako predavačka v predajni I. v S. a zarobí v závislosti od tržieb približne 600 eur v čistom. Okresný súd zistil, že úver bol predčasne zosplatený k 19. júnu 2018; pred zosplatením úveru banka predžalobnou upomienkou z 26. apríla 2018 žalovanú vyzvala k úhrade nedoplatku na splátke vo výške 314,52 eur s tým, že ak do 5. júna 2018 nedôjde k úhrade splátky splatnej v mesiaci február 2018, bude veriteľ oprávnený úver zosplatiť. Žalobca vo vzťahu k otázke splnenia odbornej starostlivosti uviedol, že žalovaná v žiadosti uviedla rodinný stav vydatá, počet nezaopatrených detí 0, priemerný mesačný príjem vo výške 700 eur, ktorý bol overovaný dopytom do Sociálnej poisťovne a doložený výplatnými páskami. Priemerný príjem bol vypočítaný na sumu 571 eur. Žalovaná pri poskytovaní úveru uviedla mesačné finančné výdavky na splátky existujúcich úverov vo výške 160 eur, ktorá informácia bola overená dopytom do registra. Platobnú kapacitu žalobca posúdil tak, že od priemerného príjmu žiadateľky vo výške 571 eur odráta výdavky vo výške 160,40 eur, ponechal jej životné minimum 198,09 eur, disponibilný príjem určil na 212,51 eur, z čoho splátka úveru mala následne predstavovať 104,84 eur. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že žalovaná v čase poskytnutia úveru mala evidovaný spotrebiteľský úver z 19. mája 2015 poskytnutý v čiastke 10.000 eur; žalovaná požiadala v priebehu rokov 2014 až 2016 o celkovo 6 úverov, ktoré boli odmietnuté.

1.3. Na základe vykonaného dokazovania a aplikáciou citovaných ustanovení právnych predpisov okresný súd zistil, že zo strany poskytovateľa úveru došlo k porušeniu odbornej starostlivosti podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z.; žalobca zisťoval pri poskytnutí úveru čistý mesačný príjem žalovanej, ale nezohľadnil dôvodné výdavky na bežné živobytie rodiny s dvoma nezaopatrenými deťmi. Žalovaná pri svojom výsluchu tvrdila, že uviedla (pri uzatváraní zmluvy) aj bežné výdavky a správny počet nezaopatrených detí; poskytovateľ úveru túto skutočnosť nepreskúmal a nevyhodnotil. Ak žalovaná v súvislosti aj s poskytnutým úverom mala v tom istom čase splácať úvery o výške mesačnej splátky 160,40 eur a 104,84 eur, pri čistom príjme rodiny a jej bežných výdavkoch bolo zjavné, že rodina by splácaním splátok upadla do hmotnej núdze, čo by prirodzene riešila nesplácaním dlhov dohodnutých na veľmi dlhé časové obdobie. Súd prvej inštancie zdôraznil, že povinnosťou poskytovateľa úveru bolo vyhodnotiť úverovú schopnosť klienta tak, aby sa ubezpečil o objektívnej možnosti klienta splácať úver nielen v čase poskytnutia úveru, ale v čase celého trvania úveru; žalobca nepredložil dôkaz o vyhodnotení príjmov, výdavkov a zohľadnení všetkých skutočností, ktoré je potrebné zohľadniť pri poskytovaní úveru. Mal povinnosť informácie získať, vyhodnotiť a rozhodnúť sa, či úver poskytne alebo nie. Z dokazovania pre okresný súd vyplynulo, že poskytovateľ úveru nekonal s odbornou starostlivosťou a hrubo porušil ustanovenie § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z.

1.4. Na základe uvedeného okresný súd ustálil, že pre porušenie odbornej starostlivosti nebolo možné

úver zosplatiť a z dôvodu nemožnosti zosplatenia nebolo možné úver postúpiť podľa § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. pred jeho splatnosťou. Uzavrel, že z tohto dôvodu nie je daná aktívna legitímácia žalobcu, keďže došlo k postúpeniu pohľadávky pred jej splatnosťou. Z uvedeného dôvodu okresný súd žalobu zamietol.

1.5 Pri rozhodovaní o trovách konania okresný súd aplikoval § 255 a § 262 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“); žalovaná, v spore v celom rozsahu úspešná, nárok na náhradu trov konania neuplatnila; z uvedeného dôvodu jej nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 24. novembra 2022 č. k. 18CoCsp/22/2022-125 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) rozsudok okresného súdu potvrdil (prvá výroková veta); stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (druhá výroková veta).

2.1. Odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu postupom podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP. Reagujúc na odvolacie námietky uviedol, že pokiaľ žalobca uplatnil odvolací dôvod uvedený v § 365 ods. 1 písm. b) CSP, tento dôvod nebol naplnený. Tým, že súd prvej inštancie pripustil zmenu na strane žalobcu a následne žalobcu pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na jeho strane zamietol, nedošlo k porušeniu procesných práv žalobcu pre nepreskúmateľnosť tohto záveru. Uviedol, že uznesenie o pripustení zmeny subjektov na strane žalobcu je uznesením procesnej povahy, ktorými sa nerozhoduje o merite veci. Rozhodnutím o právnom nástupníctve nie je „predbiehané“ rozhodnutie vo veci samej, ani otázka aktívnej legitímácie, je riešený len okruh strán pre ďalšiu fázu a priebeh konania. Hmotnoprávnu otázku, či žalobca je nositeľom práva, o ktoré v konaní ide, súd rieši až na základe výsledkov dokazovania a v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej. Šetrenie podmienok procesného nástupníctva podľa § 80 CSP nie je dokazovaním o skutkovom stave veci; návrhu na realizáciu procesného nástupníctva súd vyhovie vtedy, ak má preukázané, že formálnoprávne došlo k prevodu alebo k prechodu práva alebo povinnosti, a teda nastala skutočnosť, ktorá môže mať podľa hmotného práva za následok prechod alebo prevod práv a povinností. V tomto štádiu súd nehodnotí, či sú inak naplnené predpoklady pre takéto právne nástupníctvo z pohľadu hmotnoprávnej úpravy. Skúma len existenciu základných skutočností, ktoré vytvárajú predpoklad na prechod práv a povinností; meritórne o veci rozhodne až rozsudkom podľa § 212 CSP, po vykonaní dokazovania. Odvolací súd považoval za správne, keď okresný súd v rámci rozhodnutia podľa § 80 CSP nehodnotil právne úkony z hľadiska ich platnosti a vec správne hodnotil len z hľadísk, či návrh podal žalobca, či sa tak stalo po začatí konania, či osoba, ktorá mala vstúpiť do konania na strane žalobcu so zmenou súhlasila, a či v návrhu tvrdená skutočnosť je podľa hmotného práva spôsobilá preukázať, že po začatí konania došlo k prechodu alebo prevodu práv a povinností.

2.2. Pokiaľ žalobca namietal postup okresného súdu skúmajúceho splnenie podmienok odbornej starostlivosti podľa § 7 zákona č. 129/2010 Z. z. bez toho, aby túto skutočnosť namietal dotknutý spotrebiteľ, odvolací súd poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C-679/2018, ako aj ustanovenie § 295 CSP. Podľa citovaného rozhodnutia čl. 8 a čl. 23 smernice 2008/48 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej úprave, podľa ktorej sa sankcia za porušenie povinností veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa, ktorá spočíva v neplatnosti zmluvy o úvere spojenej s povinnosťou spotrebiteľa vrátiť veriteľovi poskytnutú sumu istiny, v dobe primeranej jeho možnostiam, uplatní len pod podmienkou, že daný spotrebiteľ túto neplatnosť nenamietne. V zmysle § 295 CSP súd zároveň môže vykonať aj dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

2.3. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalobcu, že súd prvej inštancie aktívne zmenil a prispôboval zákonné ustanovenia, ktoré však nepoňal ako ochranu pred nepriateľnými zmluvnými podmienkami, ale ako požiadavku na zastúpenie spotrebiteľa a aktívne vyhľadávanie dôvodov zamietnutia žaloby, a to aj za cenu výkladu contra legem.

2.4. K námietke nesprávneho právneho posúdenia odvolací uviedol, že nebolo sporné, že zmluva o

spotrebiteľskom úvere, z ktorej žalobca odvodzuje uplatnený nárok, má povahu spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a zároveň išlo o zmluvu o spotrebiteľskom úvere upravenú zákonom č. 129/2010 Z. z. S poukazom na rozhodnutia Súdneho dvora vo veciach sp. zn. C-565/12, C-449/13 a C-679/18 odvolací súd konštatoval, že bolo plne opodstatnené požadovať v súdnom konaní preverenie skúmania bonity klienta žalobcom. Ak žalobca uplatňoval nárok na plnenie z o zmluvy o spotrebiteľskom úvere, bolo nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa. Bolo na žalobcovi, aby preukázal, že bonitu žalovanej jeho právny predchodca náležite skúmal, a že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Veriteľ bol povinný brať zreteľ na existujúcu situáciu klienta, jeho príjmy a výdavky; bolo povinnosťou veriteľa klásť dôraz na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či mu zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver je potrebné chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom a domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške.

2.5. Žalobca na výzvu súdu prvej inštancie preukazoval splnenie bonity žalovanej pred uzavretím úverovej zmluvy lustráciou z o spoločného úverového registra informácií a nebankového registra klientskych informácií, reportu zo Sociálnej poisťovne a výplatnými páskami žalovanej. Predložil vyjadrenie svojho právneho predchodcu ohľadne žiadosti žalovanej o úver, v ktorej žalovaná uviedla svoj priemerný mesačný príjem, rodinný stav, počet nezaopatrených detí, ako aj výšku mesačnej splátky z úverových vzťahov. Žalobca však nepredložil žiadne listiny, ktoré by preukazovali, aké mala žalovaná výdavky na bývanie, domácnosť, na živobytie, na lieky; neunesol dôkazné bremeno pokiaľ ide o skúmanie pravidelných výdavkov žalovanej pred uzavretím uvedenej úverovej zmluvy. Skúmanie výdavkov len nahliadnutím do databáz banky a úverových registrov odvolací súd nepovažoval za dostatočné; tieto databázy nemôžu dať úplný obraz o výdavkoch klienta, keďže medzi tie možno zaradiť aj bežné mesačné výdavky súvisiace s domácnosťou.

2.6. Odvolací súd uzavrel, že právny predchodca žalobcu pri overovaní bonity žalovanej nemal k dispozícii dostatočné údaje o výdavkoch žalovanej, čo vedie k záveru, že pri posudzovaní jej žiadosti o úver nemal k dispozícii všetky relevantné údaje. V zhode so závermi súdu prvej inštancie odvolací súd konštatoval, že žalobca porušil svoje povinnosti pri overovaní bonity žalovanej ako spotrebiteľky v zmysle § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 druhá veta zákona č. 129/2010 Z. z.; právny predchodca pochybil pri posúdení úverovej splatnosti žalovanej s následkami čo do straty práva na jednorazové zosplatnenie úveru.

2.7. Odvolací súd s poukazom na § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. uzavrel, že právny predchodca žalobcu mohol písomnou zmluvou postúpiť len pohľadávku proti žalovanej po konečnom termíne splatnosti úveru alebo pohľadávku, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti úveru. Podmienky pre zosplatnenie úveru však splnené neboli, nakoľko v zmysle § 11 ods. 2 prvá veta zákona č. 129/2010 Z. z. pre porušenie § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. došlo na strane veriteľa k strate oprávnenia vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Pohľadávka sa tak nestala splatnou pred termínom konečnej splatnosti úveru, čo znamená neplatné postúpenie pohľadávky a nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu, čo v konečnom dôsledku vedie k zamietnutiu žaloby.

2.8. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania odvolací súd aplikoval § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP; žalovaná bola v odvolacom konaní úspešná, v odvolacom konaní jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli; žalobcovi v odvolacom konaní neúspešnému nárok na náhradu trov konania nevznikol.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodil z § 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. a), § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie

konanie alternatívne, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe žalobcu vyhovie v uplatnenom rozsahu a prizná mu voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3.1. Pokiaľ žalobca uplatnil dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. a) CSP, mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to v otázke vyriešenia právnej otázky platnosti postúpenia pohľadávky, pripustenia zmeny strany sporu počas prebiehajúceho sporového konania a následného opätovného skúmania platnosti postúpenia pohľadávky a aktívnej vecnej legitímácie žalobcu s opačným záverom než tým, k akému došiel v čase, kedy pripustil zmenu strany sporu. V tomto smere poukázal na závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2021 sp. zn. 3Cdo/57/2020.

3.2. Dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. b) CSP odôvodnil tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to výkladu § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. v otázke rozsahu povinnosti veriteľa, či na splnenie povinnosti v zmysle uvedeného ustanovenia je postačujúce, ak veriteľ disponoval údajmi od spotrebiteľa o čistom príjme, výdavkoch, rodinnom stave, bývaní, zamestnaní a vzdelaní spotrebiteľa, na základe ktorých veriteľ posúdil schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

3.3. Dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie už súdom prvej inštancie, ako aj odvolacím súdom; citoval ustanovenie § 7 ods. 1 a § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. Považoval za zjorné, zvyrazňujúc spojku „alebo“, že pokiaľ veriteľ neskúmal bonitu spotrebiteľa ani jedným zo spôsobov uvedeným podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., a teda na základe údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave alebo prihladením na údaje z príslušnej databázy alebo registra, spotrebiteľský úver s a považuje za bezúročný a bez poplatkov. Tvrdil, že ak veriteľ posudzoval bonitu jedným zo spôsobov uvedených v § 7 ods. 1 (zákona č. 129/2010 Z. z.), nemohlo dôjsť k hrubému porušeniu povinnosti, nakoľko zákonodarcu v právnej norme uviedol slovo (spojku) „alebo“. Konajúce súdy tak v napadnutom rozhodnutí de facto novelizovali zákonom prijaté znenie zákona, ktoré uvádza, za akých konkrétnych podmienok možno hovoriť o hrubom porušení povinností zo strany dodávateľa. Žalobca mal za to, že konajúce súdy nesprávnym procesným postupom žalobcovi znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; požiadavky zákonodarcu na dodávateľa aktívne zmenili a prispôbili zákonné ustanovenia aj za cenu výkladu zákona, ktorý nie je možné dosiahnuť iným spôsobom než jeho výkladom contra legem. Súdy nižších inštancií ani neuviedli, akým spôsobom je skúmanie bonity zo strany veriteľa postačujúce, keď určili len to, akým spôsobom je nepostačujúce. Veriteľ tak z odôvodnenia napadnutých rozhodnutí nemôže vyvodíť, akého hrubého porušenia sa dopustil, resp. aké informácie mal ešte od spotrebiteľa vyžadovať.

3.4. Žalobca poukázal na vyjadrenia žalovanej pri jej výpovedi; žalovaná nepoprela ani jedno z tvrdení žalobcu vo vzťahu k skúmaniu jej bonity právnym predchodcom žalobcu. Z výpovede žalovanej žalobca vyvodil, že úver bol použitý na kúpu bytu, žalovaná si nie je vedomá, že by uviedla iný počet detí, právny predchodca sa informoval na výdavky a výdavky sa v čase nemenili.

3.4.1. Z výpovede žalovanej žalobca tiež vyvodil, že súdy nižších inštancií opomenuli skúmať, či v danom prípade išlo o spotrebiteľský úver s poukazom na jeho vymedzenie v § 1 ods. 3 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. Zdôraznil, že pokiaľ mal súd z výpovede žalovanej za preukázané, že spotrebiteľ na základe jeho vlastných tvrdení stanovil účel pôžičky na nadobudnutie nehnuteľnosti (a teda kúpy bytu, v ktorom žalovaná bývala), súd bol povinný neaplikovať ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z., nakoľko v danom prípade platí priama výluka jeho aplikácie. Tejto skutočnosti sa súdy nižších inštancií absolútne nevenovali, z ktorého dôvodu považoval žalobca napadnuté rozhodnutia za zmätočné a nepredvídateľné.

3.4.2. Vzhľadom na výpoveď žalovanej, ktorá tvrdenia žalobcu nerozporovala, je nutné považovať skutkové tvrdenia žalobcu za nesporné; okolnosť, či došlo právnym predchodcom žalobcu k skúmaniu schopnosti splácať úver pred jeho poskytnutím, považoval žalobca za otázku skutkovú. Tvrdil, že súd ani v spotrebiteľskom spore nemôže nahrádzať procesnú aktivitu strán v celom rozsahu, žalovaná

nepredložila ani nenavrhol vykonať dôkaz za účelom preukázania, že právny predchodca žalobcu neskúmal jej bonitu. Žalobca pritom tvrdil, že bonitu žalovanej skúmal; súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vyhlásenia žalovanej, z ktorých vyplýva, že ide o fyzickú osobu s rodinným stavom: vydatá, s dosiahnutým vzdelaním: stredoškolské a spôsobom bývania: vlastný byt. Žalovaná taktiež vyhlásila, že všetky údaje týkajúce sa jej sú úplné a pravdivé. Pre žalobcu bolo zrejmé, že jeho právny predchodca preveroval žalovanú v spoločnom registri bankových informácií a bankovom registri VÚB, a. s., nakoľko mu k tomu žalovaná udelila súhlas, čím je splnená podmienka lustráciou v databáze pred poskytnutím úveru. Nahliadnutie do databáz právnym predchodcom žalobcu vyplýva a j zo štandardných európskych informácií o spotrebiteľskom úvere podpísanom žalovanou; žalovaná uviedla mesačný príjem vo výške 700 eur, ktorý bol overovaný dopytom do Sociálnej poisťovne a doložený výplatnými páskami. A v podanom dovolaní žalobca vypočítal platobnú kapacitu žalovanej; z prepočtu mu vyšiel disponibilný príjem žalovanej vo výške 212,51 eur pri splátke úveru 104,84 eur.

3.4.3. Vo vzťahu k nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu dovolateľ zdôraznil, že nie je zrejmé, akou konkrétnou úvahou dospel súd k záveru, že domácnosť sa dostala do hmotnej núdze. V dovolaní vykonal matematický prepočet vychádzajúci zo splátky predchádzajúceho úveru vo výške 160,40 eur, platby za energie vo výške 150 eur, životným minimom na dve nezaopatrené deti vo výške 182,15 eur. Dospel k záveru o mesačných výdavkoch spolu 492,52 eur a mesačných príjmoch spolu vo výške 1.180 eur spočívajúcich v deklarovanom a overenom príjme žalovanej približne 600 eur a žalovanou na pojednávaní uvedeným príjmom manžela vo výške 580 eur. Domácnosti tak ostalo po odpočítaní mesačných príjmov a výdavkov a odčítaním mesačnej splátky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere disponibilných 582,60 eur mesačne; v čase podpisu zmluvy boli uvoľnené finančné príjmy domácnosti vo výške 347,84 eur a po podpise zmluvy zostali uvoľnené finančné prostriedky domácnosti vo výške 243 eur.

3.4.4. Z uvedeného žalobca vyvodil, že súdy nižších inštancií bez reálneho odôvodnenia dospeli k zjavne nesprávnemu záveru, že rodina by splácaním takýchto splátok upadla do hmotnej núdze; takýto záver nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a nevyplyva ani z tvrdení žalovanej.

3.5. Dovolať vo vzťahu k skúmaniu bonity spotrebiteľa zdôraznil, že odvolací súd nedal odpoveď na to, akým spôsobom by dodávateľ mal overovať bonitu spotrebiteľa najmä vo vzťahu k niektorým položkám, vyslovene tým, ako sú napríklad výdaje na lieky. Zdravotný stav je osobitná kategória osobných údajov v zmysle všeobecného nariadenia o ochrane osobných údajov (GDPR), ktoré dodávateľ nemal prečo poznať a nebol ich ani len oprávnený spracovávať.

3.6. Uplatniac dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nastolil dovolateľ nasledovné právne otázky:

a) Ak spotrebiteľ uvedie v rozpore s § 7 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. neúplné, nepresné a nepravdivé údaje v žiadosti o úver potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom v konaní nie je právne sporné (§ 151 ods. 1 CSP), že veriteľ s odbornou starostlivosťou posudzoval schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, čo svojou výpoveďou potvrdil aj žalovaný, možno vyvodiť právny záver o porušení povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z.?

b) Ak spotrebiteľ uvedie v rozpore s § 7 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. neúplné, nepresné a nepravdivé údaje v žiadosti o spotrebiteľský úver, pričom v konaní z jeho vlastného výsluchu počas monológu vyjde najavo, že spotrebiteľ nemal záujem na spotrebiteľskom úvere podľa ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z. a účelom bolo nadobudnúť nehnuteľnosť, pričom peňažné prostriedky z úveru tak boli aj reálne vynaložené, prichádza do úvahy aplikácia ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z., pokiaľ zákon v § 1 ods. 3 písm. d) aplikáciu tohto zákona za daných podmienok vylučuje?

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení uviedla, že pôvodne dostala od právneho predchodcu žalobcu hotovostnú pôžičku, ktorú splácala v sume 160,40 eur mesačne; následne dostala ďalšiu ponuku na hotovostnú pôžičku, ktorú jej po predložení všetkých dokladov a výplatných pásk schválili dňa 28. apríla 2017 a vypočítali jej splátku 104,84 eur. Spolu splácala 265,24 eur mesačne. Pokiaľ ide o maloleté deti, pracovníčke právneho predchodcu žalobcu uviedla, že má dve maloleté deti, ktoré v tom čase

navštevovali školu; pri oboch pôžičkách uviedla pravdivé údaje. V čase, keď nevládala pôžičky splácať, žiadala o spojenie pôžičiek, ale jej nebolo vyhovieť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

6. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016).

7. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10.1. Vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP (ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/8/2017, 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konania. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa

ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Pokiaľ dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, z obsahu dovolania možno vyvodiť, že namietať postup súdov nižších inštancií, najmä súdu prvej inštancie, pokiaľ tento z vlastnej iniciatívy vykonal dôkaz smerujúci k splneniu povinnosti dodávateľa posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver v zmysle § 7 zákona č. 129/2010 Z. z.; žalobca tvrdil, že súd ani v spotrebiteľskom spore nemôže nahrádzať procesnú aktivitu strán sporu v celom rozsahu a žalovaná ani nenavrhol vykonal dôkaz za účelom preukázania, že právny predchodca skúmal jej bonitu.

12.1. Už odvolací súd posudzujúc uvedenú námietku žalobcu ako námietku odvoláciu mal za to, že je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity spotrebiteľa dodávateľom; v prípade, ak si žalobca uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa. Poukázal pritom na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veciach sp. zn. C-565/12, C-449/13 a C-679/18; k povinnosti veriteľa zdržať sa uzavretia zmluvy o úvere v prípade, keď sa nemôže odôvodnene domnievať, že spotrebiteľ bude schopný vzhľadom na svoju finančnú a osobnú situáciu splatiť úver v súlade so zmluvou citoval z rozhodnutia vo veci sp. zn. C-58/18.

12.2. Odvolací súd v tomto smere poukázal aj na ustanovenie § 295 CSP, podľa ktorého súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

12.3. K ustanoveniu § 295 CSP dovolací súd uvádza, že toto ustanovenie prelamuje dispozičný princíp v civilnom procese s cieľom poskytnúť spotrebiteľovi čo najväčšiu mieru ochrany jeho práv garantovaných hmotným právom; v spotrebiteľských sporoch môže súd vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci; takýto postup je odôvodnený zvýšenou mierou ingerencie súdu v spotrebiteľských veciach.

12.4. Najvyšší súd v uznesení z 29. septembra 2020 sp. zn. 7Cdo/161/2019 uviedol, že z úradnej povinnosti súdu obstaráť alebo zabezpečiť dôkaz, ktorý spotrebiteľ nenavrhol, a zároveň ktorý bol nevyhnutný pre rozhodnutie (§ 295 CSP) nevyplyva, že súd musí vykonávať ďalšie dokazovanie až dovtedy, kým „nenájde“ dôkaz podporujúci tvrdenie spotrebiteľa v spore. Takýto výklad úradnej povinnosti súdu celkom zrejme nevyplyva z ustanovenia § 295 CSP a navyše by nebol ani ústavne konformný.

12.5. Najvyšší súd v uznesení z 25. mája 2022 sp. zn. 4Cdo/233/2021 (publikovaným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 83/2023) vyslovil, že v sporoch s ochranou slabšej strany (v spotrebiteľských veciach) nie je povinnosťou súdu vykonať každý spotrebiteľom navrhnutý dôkaz, avšak na druhej strane z ustanovení zákona (§ 295 Civilného sporového poriadku) vyplýva, že ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, má potrebné dôkazy vykonať ex offio. Pokiaľ takto nepostupuje, možno s ohľadom na okolnosti tej-ktorej veci konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) Civilného sporového poriadku).

12.6. V danom prípade ale osobitosťou prejednávanej veci je, že žalobu pôvodne podala Všeobecná úverová banka, a. s., až v priebehu konania na návrh pôvodného žalobcu a za súhlasu spoločnosti EOS KSI Slovensko, s. r. o. so vstupom do konania okresný súd zmenu subjektu na strane žalobcu pripustil (uznesenie zo 17. septembra 2021 č. k. 19Csp/13/2021-65).

12.7. Súd nižších inštancií svoje rozhodnutie založili na závere, že žalobca nie je v spore aktívne vecne legitimovaný. Vecnou legitimáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy hmotné právo

určuje, či žalobca má nárok na plnenie, ktorého sa v konaní domáha; zároveň určuje aj, či žalovaný je tým nositeľom subjektívnej povinnosti, ktorá zodpovedá nároku uplatnenému žalobcom. Vecná legitimácia je jedným z predpokladov úspešnosti v konaní. Aktívnou vecnou legitimáciou s a rozumie „také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitimácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdennej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitimáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta.“ (pozri rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/205/2009 z 29. 06. 2010); otázku vecnej legitimácie súd skúma ex offio v každom štádiu konania a jej nedostatok vedie k zamietnutiu žaloby.

12.8. Je teda povinnosťou súdu ex offio skúmať aktívnu vecnú legitimáciu v každom štádiu konania; o to viac to platí v sporoch s ochranou slabšej strany, ktorými nepochybne sú spotrebiteľské spory (§ 290 a nasl. Civilného sporového poriadku).

12.9. V prípade, že nárok uplatňuje postupník (ako je tomu v prejednávanej veci), ktorý nadobudol pohľadávku od postupcu (ktorým je banka), súd je povinný skúmať, či takéto postúpenie pohľadávky banky je platné nielen podľa § 92 ods. 8 Zákona o bankách; v prípade postúpenia pohľadávky vyplývajúcej z o zmluvy o spotrebiteľskom úvere zákon č. 129/2010 Z. z. špecifikuje aj ďalšie podmienky (§ 17); postúpiť nemožno pohľadávku, pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru okrem prípadu, že sa spôsobom súladným s § 53 ods. 9 v spojení s § 565 stala splatnou. Základným zistením smerujúcim k záveru o platnosti postúpenia pohľadávky (a tým aj k ustáleniu zistení o existencii, či absencii aktívnej vecnej legitimácie) je odpoveď na otázku, či pohľadávku (zo spotrebiteľského úveru) je možné postúpiť, či to zmluva o spotrebiteľskom úvere umožňuje, resp. či nenastali okolnosti, ktoré postúpeniu pohľadávky bránia.

12.10. Ak potom v súvislosti s aplikovanými ustanoveniami § 7 ods. 1, § 11 ods. 2 prvá veta zákona č. 129/2010 Z. z. má na posúdenie platnosti postúpenia pohľadávky dopad záver, či veriteľ posúdil s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať úver a či v dôsledku absencie odbornej starostlivosti bol oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru (úver zosplatiť, resp. vyhlásiť ho za predčasne splatný), nemožno dôvodne argumentovať, že súdy nižších inštancií porušili právo žalobcu na spravodlivý proces, pokiaľ ex offio zisťovali, či je v spore s ochranou slabšej strany aktívne vecne legitimovaný.

13. Dovolateľ namietal, že súdy nižších inštancií „dotvorili“ ustanovenie § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. V tomto smere zdôrazňoval, že ak veriteľ posudzoval bonitu klienta jedným zo spôsobov uvedených v § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., nemohlo dôjsť k hrubému porušeniu povinnosti veriteľa. Namietal, že súdy nižších inštancií mu znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a požiadavky zákonodarcu na dodávateľa (veriteľa) aktívne zmenili za cenu výkladu zákona contra legem.

13.1. K uvedenému dovolací súd uvádza, že § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyžadoval od veriteľa, aby pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru, posúdil s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

13.2. Sankciu za absenciu požadovanej odbornej starostlivosti definoval § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. nasledovne: Ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na

údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až ods. 42.

13.3. Dovolací súd zdôrazňuje, že sudy nižších inštancií svoje rozhodnutie nezaložili na konštatovaní hrubého porušenia povinnosti dodávateľa (veriteľa) tak, ako ho predpokladá druhá a tretia veta citovaného ustanovenia pod následkom toho, že sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Sudy nižších inštancií mali za to, že došlo (iba) k porušeniu povinnosti konania s odbornou starostlivosťou so zákonnou sankciou, že veriteľ nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru a na základe tohto zistenia považovali zosplatnenie a následné postúpenie pohľadávky za neplatné s následkom absencie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu.

13.4. Dovolacia argumentácia je v tomto smere v rozpore s obsahom rozhodnutí súdov nižších inštancií; ak tieto § 11 ods. 2 tretia veta zákona č. 129/2010 Z. z. neaplikovali, nemohli ho potom ani „dotvoriť“, ako namieta dovolateľ.

13.5. Na uvedenom nemení nič skutočnosť, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku použil slovné spojenie „hrubo porušil“ ustanovenie § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., nakoľko z ďalšieho textu odôvodnenia vyplýva len aplikácia sankcie predpokladanej prvou vetou § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., ktorým je záver o nemožnosti zosplatniť úver. Rovnaké konštatovanie platí aj pre závery odvolacieho súdu, ktorý konštatoval, že právny predchodca žalobcu pochybil pri posúdení úverovej schopnosti žalovanej s následkami č o d o straty práva a na jednorazové zosplatnenie úveru. Zákonnú sankciu spočívajúcej v závere o tom, že úver je bezúročný a bez poplatkov ako následok „hrubého porušenia“ povinnosti dodávateľa sudy nižších inštancií neaplikovali.

14. Žalobca okrajovo namietal nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu, že mu nebolo zrejmé, akou konkrétnou úvahou súd dospel k záveru, že domácnosť žalovanej sa dostala do hmotnej núdze.

14.1. Uvedený záver prijal súd prvej inštancie. Na tomto závere však svoje rozhodnutie nezaložil a na tomto konštatovaní rozhodnutie nezaložil ani odvolací súd; svoje rozhodnutia založili na závere, že právny predchodca síce bonitu žalovanej skúmal, avšak jeho povinnosťou bolo nielen bonitu skúmať (proces zisťovania informácií o príjmoch a výdavkoch žiadateľa o úver), ale zistené skutočnosti aj vyhodnotiť. Okresný súd svoje rozhodnutie založil na tom, že žalobca nepreukázal (nepredložil dôkaz) vyhodnotenie príjmov, výdavkov a zohľadnení ďalších skutočností. Odvolací súd právnomu predchodcovi žalobcu vyčítal, že skúmanie výdavkov len nahliadnutím do databáz banky a úverových registrov nie je dostatočné; tieto databázy nemôžu dať úplný obrat o výdavkoch žiadateľa o úver; ak veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, nemôže si urobiť záver (dovolací súd uvádza „vyhodnotiť“), či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver.

14.2. So závermi nižších súdov sa dovolací súd stotožňuje dodávajúc, že žalobca v spore síce preukázal, že zisťoval u žalovanej jej príjmové pomery, čiastočne aj jej osobné a rodinné pomery a jej mesačné výdavky. Z ním predložených listín však nijako nevyplýva, akým spôsobom tieto zistené informácie vyhodnotil; absentuje tak práve naplnenie § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. vo vzťahu k posúdeniu schopnosti žiadateľa o úver tento úver, po celú dobu jeho trvania splácať. Iba skutočnosť, že úver poskytol, nie je naplnením zákonnej povinnosti „posúdiť schopnosť dlžníka splácať úver“. Napokon, z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že žalovaná požiadala v priebehu rokov 2014 až 2016 celkovo o 6 úverov, ktoré jej boli odmietnuté (čo zodpovedá výpisu z registra klientskych operácií obsiahnutého v súdnom spise), naposledy podľa žiadosti z 25. októbra 2016 pri žiadosti o úver o celkovej čiastke 3.500 eur, o 96 mesačných splátkach a výške splátky 57 eur mesačne. Argumentácia dovolateľa už v konaní pred súdmi nižších inštancií nedáva odpoveď, v čom sa situácia žalovanej v priebehu polroka (úver jej bol poskytnutý na základe zmluvy z 28. apríla 2017) zmenila tak, že jej sporný úver vo výške takmer dvojnásobku a výške mesačnej splátky 104,84 eur poskytnutý bol. Záver nižších súdov o absencii vyhodnotenia schopnosti spotrebiteľky splácať úver nebol výsledkom ich nesprávneho

postupu, či nepreskúmateľnosti ich rozhodnutí.

15. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

16. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu.

18. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

19. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava odvolacieho konania dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

20. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

21. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, s a vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“). Musí byť splnená požiadavka, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a že išlo o jedinú právnu otázku, výlučne na vyriešení ktorej také rozhodnutie záviselo.

22. Najvyšší súd konštantne judikuje vo svojich rozhodnutiach, že len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Treba zdôrazniť, že o otázku relevantnú z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP sa nejedná pri riešení otázky, či strana sporu uniesla dôkazné bremeno, bremeno procesnej zodpovednosti za výsledok v spore, pretože záver súdu o tom, či strana sporu (ne)uniesla dôkazné bremeno, ktoré ju v tom-ktorom spore zaťažovalo, spočíva v každom jednotlivom prípade na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolnostiach, ktoré súd posudzuje v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov. Dovolací súd totiž nie je v rámci odvolacieho konania oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, keďže je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

23. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú

otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine) ako aj procesnoprávna, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritorný dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

24. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

25. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu pristúpil dovolací súd k preskúmaniu prípustnosti podaného dovolania z hľadiska jeho obsahu, vymedzeného dovolateľom.

26. Dovolateľ tvrdil, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke riešenia právnej otázky platnosti postúpenia pohľadávky v prípade, ak súd pred meritorným rozhodnutím procesne rozhodol o zmene strany sporu na strane žalobcu a následne vo veci samej žalobu zamietol z dôvodu absencie aktívnej vecnej legitímácie na strane (nového) žalobcu. Poukázal na závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2021 sp. zn. 3Cdo/57/2020.

26.1. V prejednávanvej veci žalobu podala obchodná spoločnosť Všeobecná úverová banka, a. s. 27. januára 2021; návrh na zmenu subjektu na strane žalobcu bol realizovaný podaním zo 7. septembra 2021; zmluva o postúpení pohľadávok mala byť uzavretá dňa 11. augusta 2021; okresný súd zmenu žalobcu uznesením zo 17. septembra 2021 pripustil; proti uzneseniu prípustné odvolanie nebolo. Pred návrhom na pripustenie zmeny žalobcu bolo jediným úkonom súdu prvej inštancie realizovanie výzvy na preukázanie splnenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. pôvodnému žalobcovi. Okresný súd pred pripustením zmeny žalobcu žiadne dokazovanie nevykonával.

26.2. Zo záverov vyjadrených v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/57/2020 vyplýva, že z porovnania právnych úprav (§ 92 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a § 80 ods. 1 Civilného sporového poriadku) dopadajúcich na zmeny v okruhu strán sporu motivované tými zmenami v sfére

hmotného práva, ku ktorým dôjde až v priebehu konania, vyplýva nielen obmedzenie návrhovej iniciatívy pri zmene žalobcu a opustenie skoršej nadbytočnej úpravy o nepotrebnosti súhlasu žalovaného aj subjektu majúceho zastat' jeho miesto s navrhovanou zmenou bez ohľadu na to, či sa táto týka žalobcu alebo žalovaného, keďže je to žalobca, ktorý ako „dominus litis“ určuje, kto sa do sporu zapojí; ale predovšetkým o to, že kým podmienkou pozitívneho rozhodnutia o zmene podľa § 92 ods. 2 a 3 OSP bolo preukázanie nástupu právnej skutočnosti spôsobilaj privodiť prevod alebo prechod práva, či povinnosti, predstavujúcich predmet sporu, z pôvodného účastníka na inú osobu, podmienkou vyhovieia návrh na zmenu strany sporu podľa § 80 ods. 1 a 2 CSP je preukázanie prevodu alebo prechodu práva (nielen, že k nemu malo dôjsť, ale že k nemu skutočne došlo). Práve takáto zmena právnej úpravy spôsobuje, že súd sa má k otázke nadobudnutia práva alebo povinnosti, o ktoré v konaní ide, subjektom majúciim do konania vstúpiť, vyjadriť už v rozhodnutí o zmene a konečnému rozhodnutiu tak nový civilný kódex zveruje prakticky len posúdenie otázky existencie žalovaného práva, resp. povinnosti u pôvodného žalobcu, resp. žalovaného (pokiaľ návrhu nevyhovie), resp. podržania si žalobcom či žalovaným práva, resp. povinnosti aj k času rozhodovania vo veci samej (pokiaľ sa naopak návrhu na zmenu vyhovie). Takto modifikovaná úprava de facto sleduje predchádzanie zamietaniu žalôb pre nedostatočne premyslené úkony vo sfére procesného práva (tým, že oproti skoršiemu stavu prakticky nedovoľuje opustiť miesto strany sporu, kto sa len domnieva, že právo či povinnosti tvoriace predmet sporu platne previedol alebo toto platne prešlo na inú osobu) a hocako sa takáto zmena vo sfére procesného práva pri záujme na posilňovaní zodpovednosti strán sporu za ich postup v spore javí kontraproduktívnou, je tu a až do prípadnej zmeny je nutné sa s ňou vporiadať.

26.3. Odvolací súd uvedenú otázku reagujúc na odvolaciu argumentáciu posudzoval, porušenie procesných práv žalobcu nezistil. Zdôraznil, že uznesenie, ktorým okresný súd pripustil zmenu subjektov na strane žalobcu je uznesením procesnej povahy, ktorým sa nerozhoduje o merite veci. Rozhodnutím o právnom nástupníctve nie je predbiehané rozhodnutie vo veci samej ani otázka aktívnej vecnej legítimácie, ale je riešený len okruh strán pre ďalšiu fázu a priebeh konania. Hmotnoprávnu otázku súd rieši až na základe výsledkov dokazovania v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej; túto otázku nemôže posudzovať v rámci otázky procesného nástupníctva strany; šetrenie podmienok procesného nástupníctva podľa § 80 CSP nie je dokazovaním o skutkovom stave veci. Súd návrhu podľa § 80 CSP vyhovie, ak má preukázané, že formálno-právne došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti; nie je v tomto štádiu ale oprávnený hodnotiť, či sú inak naplnené predpoklady pre takéto právne nástupníctvo z pohľadu hmotnoprávnej úpravy. Pre vyhovieia návrhu na zmenu subjektov súd skúma existenciu základných skutočností, ktoré vytvárajú predpoklad na prechod práv a povinností; meritórne o veci rozhodne až rozsudkom podľa § 212 CSP.

26.4. S uvedenými závermi odvolacieho súdu sa dovolací súd stotožňuje a dodáva, že z dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku nevyplýva záujem zákonodarcu odkloniť sa pri úprave zmeny subjektu na strane žalobcu v § 80 CSP od úpravy uvedenej v § 92 OSP; dôvodová správa výslovne iba uvádza, že „preberá § 92 ods. 1 OSP; termín „navrhovateľ“ bol nahradený termínom „žalobca“ a prispôsobený tak terminológii CSP“. Proti uzneseniu o zmene žalobcu (§ 80 CSP) nie je (na rozdiel od uznesenia podľa § 92 ods. 2 OSP) prípustné odvolanie. Výklad prijatým žalobcom by mal za následok, že návrh na zmenu žalobcu by mal súd preskúmať aj z hľadiska hmotného práva (a teda aj z hľadiska platnosti alebo neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok), ešte pred tým, ako by disponoval prípadným vyjadrením protistrany; pred tým, ako by vykonal akékoľvek, v spotrebiteľských veciach často rozsiahle dokazovanie; týmto uznesením pokiaľ ide o subjekt žalobcu by bol súd viazaný, a to aj odvolací súd v konaní o prípadnom odvolaní bez ohľadu na zásadu, že otázku aktívnej vecnej legítimácie posudzuje súd vo všetkých fázach konania. Subjekt na strane žalovaného, nedisponujúc opravným prostriedkom proti uzneseniu o zmene subjektu na strane žalobcu, by bol nútený záver o platnosti postúpenia pohľadávky prijať; ex offio prieskum vecnej legítimácie žalobcu by bol vylúčený; podľa názoru žalobcu zrejme aj v prípade, ak by dokazovanie prinieslo iné skutkové zistenia, ako boli prezentované v žalobe a pripojených listinných dôkazoch.

26.5. Takýto záver ako prijal žalobca nepovažuje dovolací súd najmä v spotrebiteľských sporoch za správny v prípade, keď k návrhu na zmenu subjektu na strane žalobcu došlo pred tým, ako súd vykonal

dokazovanie a mohol si vytvoriť názor na splnenie všetkých, nielen formálnych predpokladov platnosti postúpenia pohľadávky na žalobcu.

26.6. K záverom vysloveným v uznesení sp. zn. 3Cdo/57/2020, na ktoré dovolateľ poukazoval, dovolací súd uvádza, že skutkové okolnosti v tam prejednávanej veci boli úplne odlišné, súdy konali nielen o žalobe spotrebiteľa proti banke, ale aj o žalobe banky proti spotrebiteľovi, v priebehu konania pred súdom prvej inštancie došlo k spojeniu konaní na spoločné konania; rozsudkom okresného súdu bolo rozhodnuté o oboch podaných žalobách; proti rozsudku podali odvolania obe strany sporu a až v odvolacom konaní došlo k návrhu na zmenu subjektu na strane žalobcu vo vzťahu k žalobe podanou bankou; odvolací súd pripustil osobitným uznesením zmenu v osobe žalovanej banky. Práve takýto procesný postup bol dôvodom zrušenia rozsudku odvolacieho súdu (uznesením sp. zn. 3Cdo/57/2020), na ktorý závery vyslovené v uznesení najvyššieho súdu dopadajú. Dopad na prejednávanú vec, kedy žiadna vzájomná žaloba podaná nebola, ani nedošlo k spojeniu vecí na spoločné konanie a k návrhu na pripustenie zmeny subjektu na strane žalobcu po vykonaní dokazovania, však nemajú.

27. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP; tvrdil tak, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od riešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Právne otázky vymedzil nasledovne:

a) Ak spotrebiteľ uvedie v rozpore s § 7 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. neúplné, nepresné a nepravdivé údaje v žiadosti o úver potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom v konaní nie je právne sporné (§ 151 ods. 1 CSP), že veriteľ s odbornou starostlivosťou posudzoval schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, čo svojou výpoveďou potvrdil aj žalovaný, možno vyvodiť právny záver o porušení povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z.?

b) Ak spotrebiteľ uvedie v rozpore s § 7 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. neúplné, nepresné a nepravdivé údaje v žiadosti o spotrebiteľský úver, pričom v konaní z jeho vlastného výsluchu počas monológu vyjde najavo, že spotrebiteľ nemal záujem na spotrebiteľskom úvere podľa ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z. a účelom bolo nadobudnúť nehnuteľnosť, pričom peňažné prostriedky z úveru tak boli aj reálne vynaložené, prichádza do úvahy aplikácia ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z., pokiaľ zákon v § 1 ods. 3 písm. d) aplikáciu tohto zákona za daných podmienok vylučuje?

28. Dovolací súd pripomína, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP vôbec musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

28.1. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalobca v podanom dovolaní vôbec nastolil právnu otázku, resp. ním nastolené právne otázky sú také, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

28.2. Z obsahu žaloby a rozsudkov súdov nižších inštancií dovolací súd pripomína, že súdy rozhodovali o žalobe na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z. z.; zmluva samotná je označená ako „Zmluva o spotrebiteľskom úvere“ priamo s odkazom na zákon č. 129/2010 Z. z. Zo zápisnice z pojednávania z 10. 02. 2022 vyplýva tvrdenie žalovanej, že „pôžičku si zobrala na to, aby si kúpili byt, v ktorom bývali“; na toto tvrdenie argumentáciou výluky aplikácie zákona č. 129/2010 Z. z. žalobca na pojednávaní zastúpený právnym zástupcom nereagoval. Námietku, že ak žalovaná čerpala úver na nadobudnutie kúpy bytu, nejde o spotrebiteľský úver, realizoval až v podanom odvolaní. Odvolací súd k uvedenému uviedol, že nebolo sporné, že právny vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou bol založený zmluvou, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia § 42 a nasl. Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách a nebolo sporné, že ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z. z., a to vzhľadom na v zmluve uvedený predmet zmluvy (poskytnutie bezúčelového úveru zo strany veriteľa).

28.3. Dovolací súd sa vzhľadom na uvedené zaoberal tým, či sú splnené predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalobca v podanom dovolaní vôbec nastolil právnu otázku, resp. ním nastolená právna otázka je takou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolací súd uzatvára, že dovolateľom nastolené právne otázky (bližšie bod 26. tohto rozhodnutia) nepredstavujú právne otázky, ktoré odvolací súd riešil a na ich vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním.

29. K prvej nastolenej otázke (bod 26. písm. a) tohto rozhodnutia) dovolací súd zdôrazňuje, že nie je položená prípustným spôsobom. Dovolateľ v nej ako fakt tvrdí, že s odbornou starostlivosťou posudzoval schopnosť spotrebiteľa splácať úver, čo mala potvrdiť pri svojej výpovedi aj žalovaná. Z tohto tvrdenia vyvodzuje pre seba priaznivý záver o tom, že uvedenie neúplných údajov spotrebiteľom má mať za následok nemožnosť vyslovenia záveru o porušení povinností veriteľa podľa § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 zákona č. 129/2020 Z. z.

29.1. Z argumentácie súdov nižších inštancií však vyplýva, že tieto svoje rozhodnutia založili na absencii preukázania posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; k čomu dovolací súd dodáva, že iba proces získania, čo aj relevantných informácií o bonite spotrebiteľa nepostačuje, pokiaľ absentuje následný proces posúdenia (vyhodnotenia) získaných údajov. Otázka položená spôsobom, resp. na záveroch, ktoré z dokazovania nevyplynuli, nie je vymedzená určitým a zrozumiteľným spôsobom; v položenej otázke sa konštatuje, že veriteľ s odbornou starostlivosťou posudzoval schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (...), čo je v rozpore s vyššie uvádzanou argumentáciou súdov vyplývajúcou z dokazovania, že svoje rozhodnutia založili na absencii preukázania posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

30. K otázke nastolenej dovolateľom (bod 26. písm. b) tohto rozhodnutia) dovolací súd uvádza, že odpoveď poskytuje ustanovenie § 24 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., podľa ktorého na iných veriteľov a na zmluvy o úvere alebo pôžičke, ktoré nie sú spotrebiteľským úverom, a ktoré sú poskytované inými veriteľmi spotrebiteľom, sa vzťahujú ustanovenia § 1 ods. 2 druhej vety, § 2, § 3, § 4, § 6, § 7 ods. 1, 2, 17 až 43, § 8, § 8a, § 9 ods. 1, ods. 2 písm. a) až v), ods. 9 až 11, § 11, § 12, § 14, § 16, § 17, § 19, § 20 ods. 2 až 8, § 23 a § 25. Ak aj súdy nižších inštancií aplikovali § 7, § 11 a § 17 zákona č. 129/2010 Z. z., ich závery nie sú výsledkom nesprávneho právneho posúdenia.

31. Dovolateľ nastolil aj právnu otázku výkladu § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., či je postačujúce, ak veriteľ disponoval údajmi od spotrebiteľa o čistom príjme, výdavkoch, rodinnom stave, bývaní, zamestnaní a vzdelaní spotrebiteľa, na základe ktorých posúdil schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

31.1. Dovolateľom nastolená otázka sa prelína s jeho argumentáciou v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP, na ktorú dal dovolací súd odpoveď vo vyššie uvedenej argumentácii. Dovolacia otázka je však nekorektná, neurčitá a protirečivá, majúca tak prvky hypotetickej otázky z dôvodu, že súdy nižších inštancií nezaložili svoje rozhodnutie na konštatovaní, že veriteľ nedisponoval od spotrebiteľa žiadnymi údajmi, ale rozhodnutie založili na závere, že veriteľ nepreukázal, že tieto údaje (informácie) riadne posúdil (vyhodnotil), čo vyplýva z konštatovania súdu prvej inštancie, že žalobca nepredložil dôkaz o vyhodnotení príjmov, výdavkov a zohľadnení všetkých skutočností, ktoré je potrebné zohľadniť pri poskytovaní úveru ..., ... veriteľ má povinnosť všetky tieto informácie získať, vyhodnotiť a rozhodnúť sa, či tento úver poskytne alebo nie; dostatočné informácie o splnení tejto povinnosti predložené neboli.

31.2. Napokon k uvedenému dovolací súd zdôrazňuje, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedený rodinný stav žalovanej - vydatá; z vyjadrenia VÚB, a. s. tak, ako sa premietlo do vyjadrenia žalobcu na č. l. 73 spisu nevyplýva, že by pri posudzovaní bonity spotrebiteľky uvažoval čo len s príjmom partnera a výdavky na jeho živobytie neboli vôbec zohľadňované. Iba z tohto vyjadrenia vyplýva, že žalovaná mala uviesť počet nezaopatrených detí 0, čo je v rozpore s tvrdením žalovanej na pojednávaní a jej ďalšou argumentáciou. Už uvedené potvrdzuje, že požadovaná odborná starostlivosť dodávateľa pred

poskytnutím úveru nebola naplnená.

32. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalobcu namietajúceho vadu podľa § 420 písm. f) CSP nie je prípustné, dovolací súd zmatečnosťnú vadu nezistil, preto dovolací súd dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP. Ak dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolací súd môže len konštatovať, že sudy nižších inštancií sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu neodklonili, preto dovolanie nie je prípustné a dovolací súd ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP. V prípade nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie nie je prípustné podľa § 447 písm. f) CSP z dôvodu, že sudy nižších inštancií výlučne na riešení právnej otázky, ktorú dovolateľ nastolil, svoje rozhodnutia nezaložili, resp. absentuje náležité vymedzenie právnej otázky prípustným spôsobom z dôvodu jej neurčitosti, vnútornej protirečivosti a hypotetickosti, t. j. dovolateľom uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok odmietol.

33. Pri rozhodovaní o trovách dovolacieho konania dovolací súd aplikoval § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Podľa princípu úspechu v dovolacom konaní by trovy dovolacieho konania patrili v dovolacom konaní plne úspešnej žalovanej. Žalovaná v dovolacom konaní trovy dovolacieho konania neuplatnila a z obsahu spisu vyplýva, že jej trovy dovolacieho konania nevznikli, preto jej dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.